

یال. زاوارون و چله یار

(آل. زائو و نوزاد چهل روزه اش)

پژوهشی مستند و میدانی در گذشته‌های
نه‌چندان دور از باورها، آیین، آداب، تلاش‌ها
و مشقت‌های بانوان زاگرس‌نشین، برای حفظ
نوزادان خود (در چهل روز اول زندگی)
تألیف: حشمت‌علی آزادبخت / با تصحیح داریوش جعفری

www.ketab.ir

تقدیم به

ماندانا آزادبخت

- جامعه‌شناس و حامی فرهنگ کهن ایران زمین -
که پشتوانه‌ی فرهنگی‌ام بوده‌اند

انتشارات پیشوک

یال، زاوارون و چله یار (آل، زانو و نوزاد چهل روزه اش)

پژوهشی مستند و میدانی در گذشته های نه چندان دور از باورها، آیین، آداب، تلاش ها و مشقت های بانوان زاگرس نشین، برای حفظ نوزادان خود (در چهل روز اول زندگی)

تألیف: حشمتعلی آزادبخت / با تصحیح داریوش جعفری

ویراستار: آزاده امیری

طراح جلد و صفحه آرا: داریوش جعفری

چاپ اول: زمستان ۱۴۰۱ چاپ دوم: زمستان ۱۴۰۲ شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۴۰۰۰۰ تومان

نشانی انتشارات: لرستان، کوهدشت، خیابان شهید مطهری، بوستان بهار،

خیابان پروین اعتصامی، کوچه نهال هشتم، پلاک ۱۳ کدپستی: ۶۸۴۱۸۵۵۱۷۷

تلفن: ۰۶۶۳۲۶۴۰۸۴۰ همراه: ۰۹۱۶۱۵۹۴۶۶۹

www.pishookpub.ir

info@pishookpub.ir

daryoush.jafari

9786225745391

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر برای نویسنده محفوظ است.

سرشناسه

: آزادبخت، حشمتعلی، ۱۳۳۲-

عنوان و نام پدیدآور

: یال، زاوارون و چله یار (آل، زانو و نوزاد چهل روزه اش): پژوهشی مستند و میدانی

در گذشته های نه چندان دور از باورها، آیین، آداب، تلاش ها و مشقت های بانوان زاگرس نشین، برای حفظ نوزادان خود (در چهل روز اول زندگی) / حشمتعلی آزادبخت، با تصحیح داریوش جعفری؛ ویراستار آزاده امیری.

مشخصات نشر

: کوهدشت: پیشوک، چاپ دوم ۱۴۰۲-

مشخصات ظاهری

: ۱۳۶ صفحه. شابک: ۱-۳۹-۵۷۴۵-۶۲۲-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر

: پژوهشی مستند و میدانی در گذشته های نه چندان دور از باورها، آیین، آداب،

تلاش ها و مشقت های بانوان زاگرس نشین، برای حفظ نوزادان خود (در چهل روز اول زندگی).

موضوع

: مادر و نوزاد- ایران- لرستان-- Lorestan-- Iran-- Mother and infant

ادبیات عامه ایرانی -- لرستان Lorestan -- Folk literature, Iranian

زنان -- ایران -- لرستان -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی

Women -- Iran -- Lorestan -- Social life and customs

شناسه افزوده

: جعفری، داریوش، ۱۳۵۴- مصحح

رده بندی کنگره

: DSR۲۰۵۱

رده بندی دیویی

: ۹۵۵/۵۲

شماره کتابشناسی ملی

: ۸۹۸۰۵۵۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی

: فیا

فهرست مطالب شمارای صفحه

.....	سخن ناشر	۶
.....	مقدمه	۸
.....	یادداشت	۲۱
.....	محقق واقعی مردم‌شناسی کیست!	۲۵
.....	روایت‌ها	۲۷
.....	۱- قیم بهارکی	۲۹
.....	اصل موضوع قیم بهارکی	۳۰
.....	۲- چله‌خانه	۳۲
.....	۳- پشتین	۳۴
.....	۴- گلیچک	۳۵
.....	۵- هومل (همزاد)	۳۸
.....	۶- دوران چله‌یاری / به روایت حمیده خانم	۴۰
.....	۷- دوران چله‌یاری / به روایت زربانو خانم	۴۹
.....	۸- دوران چله‌یاری / به روایت صنم خانم	۵۷
.....	۹- دوران چله‌یاری زنان / به روایت مایارم خانم	۵۹
.....	۱۰- دوران چله‌یاری نوزادان / به روایت عمربانو خانم	۶۳
.....	۱۱- دوران چله‌یاری / به روایت خاخا خانم	۶۴
.....	۱۲- دوران چله‌یاری در بروجرد / به روایت راضیه خانم	۶۵
.....	۱۳- دوران چله‌یاری در بروجرد / به روایت پروین خانم	۶۸
.....	۱۴- دوران چله‌یاری در بالاگریوه / به روایت کشور خانم	۷۰
.....	۱۵- دوران چله‌یاری در بالاگریوه / به روایت سهیلا خانم	۷۳
.....	۱۶- دوران چله‌یاری ایل بختیاری / به روایت زری خانم	۷۶
.....	۱۷- چله‌یاری نوزادان گرمی	۷۸
.....	۱۸- پایان چله‌یاری در گرمی / به روایت گل‌ملک	۸۰
.....	۱۹- تلاش‌های آیینی برای جلوگیری از آسیب «یال» بر زنان زائو	۸۱

- ۲۰- «یال» از نظر اهالی روستاهای اطراف رومشکان ۸۳
- ۲۱- جلوگیری از آسیب «مَل» ۸۵
- ۲۲- یال (آل) / به روایت خوانسار خانم ۸۷
- ۲۳- یال (آل) / به روایت نازخانم ۹۱
- ۲۴- سرچله و چله به در ۹۴
- نکاتی در مورد آش چله ۹۶
- ۲۵- چله به در / به روایت جانم طلا خانم ۹۸
- ۲۶- چله به در / به روایت شاملیک خانم ۱۰۰
- ۲۷- چله به در / به روایت آهو خانم ۱۰۲
- ۲۸- چله به در مردم ضرونی / به روایت شازار خانم ۱۰۳
- ۲۹- چله به در زنان طایفه اولادقباد / به روایت تاجه خانم ۱۰۵
- ۳۰- چله به در باولینی ها / به روایت کبری خانم ۱۰۸
- ۳۱- چله به در کولی ها / به روایت کافه خانم ۱۰۹
- ۳۲- چله به در ایل پایی / به روایت کینه خانم ۱۱۰
- ۳۳- چله به در مردم زینوند ۱۱۲
- ۳۴- چله به در و باورهای زنان طایفه پَشم / به روایت فانوس خانم ۱۱۵
- ۳۵- آیین محافظت از نوزادان در دوران چله یاری یا چله داری ۱۱۷
- ۳۶- جلوگیری از سی قته ۱۱۹
- ۳۷- پیشگیری از مریضی های مزمن نوزادان ۱۲۰
- ۳۸- جلوگیری از آسیب اجنه به نوزاد / به روایت ملک ناز خانم ۱۲۲
- ۳۹- راه های رفع مریضی سی قته / به روایت نازارگل خانم ۱۲۴
- ۴۰- جلوگیری از خستگی نوزادان / به روایت فانوس خانم ۱۲۵
- ۴۱- جلوگیری از خستگی نوزادان / به روایت مُنَوَر خانم ۱۲۷
- ۴۲- نوم آیل نیان / به روایت آقای کرّمخان ۱۲۹
- ۴۳- چله گیر شدن دو زانو با هم / به روایت نورشرف خانم ۱۳۳

سخن ناشر

آدمی گنجینه‌هایی دارد که برایش ناشناخته و یا از نظرش پنهان است. بنابراین اگر به خرابه‌های اطراف‌اش التفاتی نداشته و از دفینه‌های ارزشمند غافل باشد، همواره در فقر و بی‌خبری خواهد زیست.

چه بسا این گنجینه‌ها تا همیشه‌ی تاریخ مدفون همانند یا روزی غریبه‌های آگاه، شبیخون زده و سرمایه‌های پنهان را آشکار و ثروت‌های مغفول را به یغما ببرند.

مردم‌شناسان گمنام و محققین بی‌نشان، گنجینه‌های فرهنگی به شمار می‌آیند. آنان عتیقه‌های خاک و حُل گرفته‌ای هستند که دانش آیین‌شناسی، آداب‌دانی و باورپژوهی‌شان در معرض خزانِ عمرِ بادیه و فراموشی است.

آقای حشمت‌علی آزادبخت، محقق کهنه‌کار و مردم‌شناسی محبوب است که اگر انتشارات پیشوک فقط و فقط بخواهد دست‌نوشته‌ها، یادداشت‌ها و تحقیقاتِ این پیر بی‌ادعا و تارک دنیا را دسته‌بندی، حروف‌چینی، سامان‌دهی و در نهایت منتشر کند، به نظر می‌رسد، باید تمام کارهایش را تعطیل کرده و سال‌ها، وقت بگذارد و کیسه‌کیسه زر، هزینه کند.

مفخریم که تاکنون کتاب‌های «گارووا»، «زمسون» و «حواردنی‌های محلی لرستان»، را از ایشان منتشر کرده‌ایم.

اکنون کتاب حاضر با تمام راز و رمز، شیرینی و تلخی، غم و شادی و جذابیت و اعجاب‌انگیزی‌اش، تقدیم روی ماه شما می‌شود.

به امید خدا؛ ده‌ها کتاب از ده‌ها موضوع بکر و خواندنی دیگر از استاد حشمت‌علی، در دست تدوین داریم که اگر سعادت و عمری باشد، آرام‌آرام به زیور طبع آراسته و به محضر دوست‌داران آیین و آداب و رسوم گهنِ مربوط به زاگرس‌نشینان و عاشقان ادبیات عامه تقدیم خواهیم کرد.

انتظار داریم کاستی‌ها را به دیده‌ی خطاپوشی، نگریسته و برای رفع آن‌ها ما را یاری دهید، چراکه انتشارات پیشوک مسئولیت ایرادات و اشتباهات‌اش را با دیده‌ی منت می‌پذیرد.

داریوش جعفری

۱۴۰۱/۶/۲۲

www.ketab.ir